

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної
ради від 30.08.2024 р. №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ директора Івано-Франківської
спеціально школи
Івано-Франківської обласної ради
«30» серпня 2024 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 1 – 10 класів

**Івано-Франківської спеціальної школи
Івано-Франківської обласної ради
на 2024/2025 навчальний рік**

**м. Івано-Франківськ
2024 рік**

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя у суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Місія Івано-Франківської спеціальної школи - реалізація права на освіту дітей з тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ), їх інтеграція в суспільство шляхом здійснення комплексних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, здобуття освіти відповідного рівня, розвиток та корекцію порушень.

Мета освітньої програми. Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, та має на меті забезпечити передумови для подолання порушень психофізичного розвитку, засвоєння учнями (вихованцями) програмового матеріалу, особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи II ступеня окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання та має на меті покращення якості спеціальної освіти, перетворення її на засіб формування, соціалізації та адаптації здобувачів освіти до життя в умовах швидкоплинних змін в державі.

Цільові завдання освітньої програми:

- забезпечення відповідності освітньої програми вимогам Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами;
- забезпечення наступності початкової та базової загальної середньої освіти за спеціальною програмою;
- забезпечення доступності здобуття якісної спеціальної освіти, досягнення запланованих результатів освоєння освітньої програми всіма здобувачами освіти, в тому числі дітьми-інвалідами;

- встановлення вимог до виховання і соціалізації здобувачів освіти як частини освітньої програми і відповідного посилення виховного потенціалу спеціальної школи, забезпечення індивідуалізованого психолого-педагогічного супроводу кожного учня, формування освітнього базису, заснованого не тільки на знаннях, але і на відповідному культурному рівні розвитку особистості, створення необхідних умов для її самореалізації;

- забезпечення ефективного поєднання визначених і позаурочних форм організації навчальних занять, взаємодії всіх учасників освітніх відносин;

- взаємодія спеціальної школи при реалізації освітньої програми з соціальними партнерами;

- виявлення і розвиток здібностей учнів, їх інтересів через систему клубів, секцій, студій та гуртків, суспільно корисну діяльність, в тому числі з використанням можливостей освітніх організацій додаткової освіти;

- участь учнів, їх батьків (законних представників), педагогічних працівників та громадськості в проектуванні і розвитку загальношкільного соціального середовища;

- соціальне проектування, професійна орієнтація учнів за підтримки педагогів, психологів, соціальних педагогів, співпраця з базовими підприємствами, установами професійної освіти, центрами професійної роботи;

- збереження, відновлення та зміцнення фізичного, психологічного та соціального здоров'я учнів, забезпечення їх безпеки.

Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи (*далі спеціальна школа*) розроблена на виконання :

- Конституції України ;

- статті 33 Закону України «Про освіту»;

- статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

- постанов Кабінету Міністрів України : від 21.02.2018 р. №87 «Про затвердження державного стандарту початкової освіти» (НУШ), від 21.08.2013 року №607 «Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими потребами», від 23.11.2011 року №1392 «Про затвердження державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»;

- Постанови Головного державного санітарного лікаря України від 23.04.2021 року №4 «Про затвердження протиепідемічних заходів у COVID 19»;

- наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 р. №144 п.9.8. «Про затвердження державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»;

- лист Міністерства освіти і науки України від 03.09.2024 № 6/679-24 «Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами у 2024/2025 навчальному році»;

- «Положення про спеціальну школу», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №221, зі змінами від 03.11.2021 року №1132.

Зміст освітньої діяльності у закладах загальної середньої освіти визначається Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р (<https://cutt.ly/ОуА9z5p>), Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688); Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, для учнів, які навчаються за програмами дванадцятирічної

Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи сформована на основі Типових освітніх програм:

- **ПОЧАТКОВА ОСВІТА – 1-4 класи** - відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 року № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»(зі змінами), наказ від наказ від 16.08.2019 р.№917;

- **БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА – 5-7 класи**- відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 29.08.2022 року №769 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»,(*додаток 20*);

- **БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА – 8-10 класи** – відповідно наказу МОН від 12.06.2018 р. №627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» (*додаток 11*) ,зі змінами, затвердженими наказами МОН від 26.07.2018 р. №815, від 10.06.2019 р. №808 .

Івано-Франківська спеціальна школа для дітей з ТПМ забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти на таких рівнях:

- початкова освіта - 1-4 класи;
- базова середня освіти – 5-10 класи.

Освітній процес у навчальному закладі в 2024-2025 роках організований за такими циклами відповідно до рівнів освіти:

- перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 класи);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 класи):
- перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний (5-6 класи):
- базова середня освіта – 7-10 класи

Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи окреслює основні підходи до планування та організації єдиного комплексу освітніх компонентів для

досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, що визначені державним стандартом початкової та базової середньої освіти.

II. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Вимоги до дітей з тяжкими порушеннями мовлення та дітей з розладами спектру аутизму, котрі розпочинають навчання у першому класі Івано-Франківської спеціальної школи, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Зазвичай, навчання розпочинається з 6-7 років, в окремих випадках може бути допущення перевищення віку на 1-3 роки, тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена (відповідно до особливостей розвитку та стану здоров'я). Предметні компетентності для учнів з різним рівнем порушень мають диференційований характер. Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей та з врахуванням найближчої зони розвитку кожної дитини. Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Вимоги для здобувачів освіти, які розпочинають у базовій середній школі – здобута (завершена) початкова освіта.

Зарахування для здобуття певного рівня освіти здійснюється на основі наказу МОН від 01.08.2018 року №831 «Про затвердження порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти».

III. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ, НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ. ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти Івано-Франківської спеціальної школи на 2024-2025 навчальний рік відображено у таблиці. Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів початкової освіти (*таблиця 1*):

Освітні галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік			
		1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна	<i>на тиждень</i>	8	8	8	8
	<i>на рік</i>	280	280	280	280
Математична	<i>на тиждень</i>	4	4	4	4
	<i>на рік</i>	140	140	140	140
	<i>на тиждень</i>	3	3	3	3

Природнича .Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	<i>на рік</i>	105	105	105	105
Технологічна, інформатична	<i>на тиждень</i>	2	3	3	3
	<i>на рік</i>	70	105	105	105
Мистецька	<i>на тиждень</i>	2	2	2	2
	<i>на рік</i>	70	70	70	70
Фізкультурна	<i>на тиждень</i>	3	3	3	3
	<i>на рік</i>	105	105	105	105
Корекційно-розвиткова робота	<i>на тиждень</i>	12	12	12	12
	<i>на рік</i>	420	420	420	420
Курси за вибором, додатковий час на предмети, факультативи	<i>на тиждень</i>	1	1	2	2
	<i>на рік</i>	35	35	70	70
Усього	<i>на тиждень</i>	35	36	37	37
	<i>на рік</i>	1225	1260	1295	1295
Гранично допустиме навантаження (без КРР і ФК)	<i>на тиждень</i>	20	21	22	22
	<i>на рік</i>	700	735	770	770

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів базової середньої освіти 5 клас (таблиця 2) :

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік		
		5	6	7
Мовно-літературна	<i>на тиждень</i>	10,5	10,5	9,5
	<i>на рік</i>	367,5	367,5	332,5
Математична	<i>на тиждень</i>	4	4	4
	<i>на рік</i>	140	140	140
Природнича	<i>на тиждень</i>	2	3	7,5
	<i>на рік</i>	70	105	262,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	<i>на тиждень</i>	1	1	1
	<i>на рік</i>	35	35	35
Громадянська та історична	<i>на тиждень</i>	1	2	2
	<i>на рік</i>	35	70	70
Технологічна	<i>на тиждень</i>	2	2	2
	<i>на рік</i>	70	70	70
Інформатична	<i>на тиждень</i>	1	1	1
	<i>на рік</i>	35	35	35
Мистецька	<i>на тиждень</i>	2	2	2
	<i>на рік</i>	70	70	70
Фізична культура	<i>на тиждень</i>	3	3	3
	<i>на рік</i>	105	105	105

Корекційно-розвиткові заняття	<i>на тиждень</i>	9	9	8
	<i>на рік</i>	315	315	280
Усього (без корекційно-розвиткових занять)	<i>на тиждень</i>	26,5	28,5	32
	<i>на рік</i>	927,05	997,5	1120,0
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	<i>на тиждень</i>	0,5	2	1
	<i>на рік</i>	17,5	70	35
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу на групи та корекцій но-розвиткових занять)	<i>на тиждень</i>	28	31	33
	<i>на рік</i>	980,	1085,0	1155,0
Гранично допустиме навчальне навантаження	<i>на тиждень</i>	25	28	30
	<i>на рік</i>	875	980	1050

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів базової середньої освіти (таблиця 3)

Освітні галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік		
		8-а/8-б	9	10
Мови і літератури	<i>на тиждень</i>	9,5/9	9	9,5
	<i>на рік</i>	332,5/315	315	332,5
Суспільствознавство	<i>на тиждень</i>	2/2	3	3
	<i>на рік</i>	70/70	105	105
Математика	<i>на тиждень</i>	4/4	4	4
	<i>на рік</i>	140/140	140	140
Природознавство	<i>на тиждень</i>	8/8	8	7
	<i>на рік</i>	280/280	280	245
Мистецтво	<i>на тиждень</i>	1/1	1	1
	<i>на рік</i>	35/35	35	35
Технології	<i>на тиждень</i>	2/2	2	2
	<i>на рік</i>	70/70	70	70
Здоров'я і фізична культура	<i>на тиждень</i>	3/3	3	3
	<i>на рік</i>	105	105	105
Корекційно-розвиткові заняття	<i>на тиждень</i>	8/8	8	8
	<i>на рік</i>	280	280	280
Курси за вибором, додатковий час на предмети, факультативи	<i>на тиждень</i>	1,5/2	1	0,5
	<i>на рік</i>	52,5/70	35	17,5
Усього	<i>на тиждень</i>	40/40	40	40

	<i>на рік</i>	<i>1400/1400</i>	<i>1400</i>	<i>1400</i>
<i>Гранично допустиме навантаження (без КРР і ФК)</i>	<i>на тиждень</i>	<i>32/32</i>	<i>32</i>	<i>32</i>
	<i>на рік</i>	<i>1120/1120</i>	<i>1120</i>	<i>1120</i>

**Навчальний план для початкової освіти (1-4 класи)
Івано-Франківської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради
на 2024/2025 н.р.**

Освітні галузі	Навчальні предмети	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7
	Іноземна мова	1	1	1	1
Математична	Математика	4	4	4	4
Природнича	Я досліджую світ	3	3	3	3
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна	Трудове навчання	2	2	2	2
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
Усього		22	23	23	23
Корекційно-розвиткова робота	Корекція мовлення	5	5	5	5
	Корекція розвитку	3	3	3	3
	Логоритміка	2	2	2	2
	Лікувальна фізкультура	2	2	2	2
Курси за вибором	Основи християнської етики	1	1	1	1
	Хореографія	-	-	1	1
Усього		1	1	2	2
Гранично допустиме тижневе навантаження		20	21	22	2
Сумарна кількість годин		35	36	37	37

Навчальний план закладів

загальної середньої освіти II ступеня (5 -7класи) Івано-Франківської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради на 2024/2025 н.р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	К-ть годин на тиждень		
		5 клас	6 клас	7 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5
Математична	Математика	4	4	
	Алгебра			2
	геометрія			2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	
	біологія			2,5
	хімія			1
	фізика			2
	географія	-	1	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоровя, безпека та добробут»	1	1	1
Громадська та історична	Вступ до історії України та громадської освіти	1		
	Історія України Всесвітня історія	-	2	2
Інформатична	Інформатика	1	1	1
Технологічна	Технології	2	2	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		26,5	28,5	32
Корекційно-розвиткові заняття	Корекція мовлення	6	6	5
	Логоритміка	1	1	1
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2
Разом		9	9	8
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Основи християнської етики	0,5	1	1
	Хореографія	1	1	
Сумарна кількість годин		28	30,5	33
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахувань поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)		28	31	33
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно- розвиткових занять)		25	28	30

Навчальний план закладів

загальної середньої освіти II ступеня (8-10 класи)
Івано-Франківської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради на
2024/2025 н.р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		8-а	8-б	9	10
Мови і літератури	Українська мова	4	4	4	4
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1+0,5	1	1	1+0,5
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства			1	1
Математика	Математика				
	Алгебра	2	2	2	2
	Геометрія	2	2	2	2
Природознавство	Природознавство				
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	1
	Фізика	2	2	2	2
	Хімія	2	2	2	2
Мистецтво	Музичне мистецтво				
	Образотворче мистецтво				
	Мистецтво	1	1	1	1
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2
	Інформатика	1	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура	2	2	2	2
Разом		30,5	30	31	31,5
Корекційно-розвиткові заняття	Корекція мовлення	5	5	5	5
	Логоритміка	1	1	1	1
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2
Курси за вибором	Основи християнської етики	0,5	1	0,5	0,5
	Хореографія		1	0,5	-
Індивідуальні заняття	Українська мова	1			
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		32	32	32	32
Сумарна кількість годин		35	36	37	37

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти .

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти дітей з ТПМ є особистісне становлення здобувачів освіти, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Головними завданнями є :

- здобуття початкової освіти, а також може забезпечувати здобуття дошкільної освіти для зі складними порушеннями розвитку мовлення з урахуванням індивідуальної програми розвитку, шляхом спеціально організованого освітнього процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою.
- забезпечення системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу дітей з урахуванням стану їх здоров'я, особливостей психофізичного розвитку;
- соціалізація та інтеграція дітей зі складними порушеннями розвитку в суспільство;
- сприяння засвоєнню вихованцями норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісному спілкуванню, основ гігієни та здоровому способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- сприяння всебічному розвитку дітей;
- здійснення корекційно-розвиткової та реабілітаційної роботи;
- надання реабілітаційних послуг згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини;
- надання психолого-педагогічної допомоги батькам або іншим законним представникам, які виховують дітей такої категорії, з метою обов'язкового залучення їх до освітнього, корекційно-розвиткового та реабілітаційного процесу.

Програму побудували із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;

- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми націлений на формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей :

1) володіння державною мовою, що передбачає уміння (самостійно або за допомогою) усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) (українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування) та іноземними мовами, що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища,

отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Враховуючи інтегрований характер компетентностей, у процесі реалізації освітньої програми будемо використовувати внутрішньо предметні та міжпредметні зв'язки.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання надавач освіти визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості осіб з особливими освітніми потребами, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтованих очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Очікувані результати навчання здобувачів базової середньої освіти

Базова середня освіта – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти.

Метою освітньої програми для дітей з ТПМ є особистісне становлення здобувачів освіти, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, соціалізації та адаптації в соціумі, здійснення допрофесійної освіти.

Головними завданнями є:

- здобуття базової середньої освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку мовлення з урахуванням індивідуальної програми розвитку, шляхом спеціально організованого освітнього процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою.
- забезпечення системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу дітей з урахуванням стану їх здоров'я, особливостей психо-фізичного розвитку;
- соціалізація та інтеграція дітей зі складними порушеннями розвитку в суспільство;
- сприяння засвоєнню вихованцями норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісному спілкуванню, основ гігієни та здоровому способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- сприяння всебічному розвитку дітей;
- здійснення корекційно-розвиткової та реабілітаційної роботи;
- надання реабілітаційних послуг згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини;
- надання психолого-педагогічної допомоги батькам або іншим законним представникам, які виховують дітей такої категорії, з метою обов'язкового залучення їх до освітнього, корекційно-розвиткового та реабілітаційного процесу.

Програму побудували із врахуванням таких **принципів**:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Освітня програма Івано-Франківської спеціальної школи окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Формуванню ключових

компетентностей сприяє становлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	<p>Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)</p>	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	<p>Спілкування іноземними мовами (здобувачі освіти з інтелектуальними порушеннями іноземну мову не вивчають)</p>	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати,</p>

		<p>контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	<i>Ініціативність і підприємливість</i>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).</p>
8	<i>Соціальна і громадянська компетентності</i>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.</p>
9	<i>Обізнаність і самовираження у сфері культури</i>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування) національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p>

		<p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	<i>Екологічна грамотність і здорове життя</i>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Наскрізнi лiнii є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з наскрізними лініями реалізується насамперед через:

-організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

-окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

-курси за вибором;

-роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

	<p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.</p>
<p>Громадянська відповідальність</p>	<p>Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.</p>
<p>Здоров'я і безпека</p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).</p>
<p>Підприємливість і фінансова грамотність</p>	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань, (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо).</p> <p>Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

ІV. ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ І МОЖЛИВІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ, ДИСЦИПЛІН, КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ЗАНЯТТЯ.

Мовою освітнього процесу у Івано-Франківській спеціальній школі є державна мова. Відповідно до освітньої програми з іноземних мов навчальний предмет «Англійська мова» викладається двома мовами – державною та англійською мовами.

Інваріантна основа реалізується через освітні галузі:

- мовно-літературна (рідномовна освіта, іншомовна освіта);
- математична;
- природнича;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- технологічна;
- інформатична;
- мистецька;
- фізкультурна.

Освітня галузь "Мовно-літературна" реалізується через навчальні предмети: «Навчання грамоти», "Українська мова", «Літературне читання», «Читання» «Іноземна мова».

Метою вивчення української мови і літератури є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей

Іншомовна освіта реалізується через навчальний предмет «Іноземна мова». У школі вивчається англійська мова. Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Освітня галузь "Математична" реалізується через навчальний предмет "Математика".

Метою математичної освітньої галузі є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання; розвиток мислення, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя.

Освітня галузь "Природнича", "Соціальна і здоров'язбережувальна", "Громадянська та історична " реалізується через навчальний предмет "Я досліджую світ".

Метою природничої освітньої галузі є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є формування громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги та прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі.

Освітня галузь "Технологічна" реалізується через навчальний предмет "Трудове навчання".

Метою технологічної освітньої галузі є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій.

Освітня галузь "Інформатична" реалізується через навчальний предмет «Інформатика».

Метою інформатичної освітньої галузі є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Освітня галузь "Мистецька" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво", "Музичне мистецтво"

Метою мистецької освітньої галузі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Освітня галузь "Фізкультурна" реалізується предметом "Фізична культура".

Метою фізкультурної освітньої галузі є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших

школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Державний стандарт базової (5-10 класи) освіти складається з **семи освітніх** галузей

- «Мови і літератури»,
- «Математика»,
- «Природознавство»,
- «Суспільствознавство»,
- «Мистецтво»,
- «Технології»,
- «Здоров'я і фізична культура»

Освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через навчальні предмети :

- «Українська мова»;
- «Українська література»;
- «Іноземна мова» (англійська мова);

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальні предмети :

- «Математика»;
- «Алгебра»;
- «Геометрія»

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети :

- «Природознавство»;
- «Біологія»;
- «Географія»;
- «Фізика»;
- «Хімія»

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети:

- «Історія України»;
- «Всесвітня історія»;
- «Основи правознавства»

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети :

- «Музичне мистецтво»;
- «Образотворче мистецтво»;
- «Мистецтво»

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети :

- «Трудове навчання»;
- «Інформатика»

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети :

- «Основи здоров'я»;
- «Фізична культура»

Варіативна складова навчального плану Івано-Франківської спеціальної школи включає години корекційно-розвиткових занять , спрямованих на вирішення завдань зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться з метою компенсації порушень мовленнєвого розвитку та створення умов для формування навичок вільної комунікації, що сприятиме включенню дітей з тяжкими порушеннями мовлення до суспільного життя.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Визначення порушень мовленнєвого розвитку та механізмів їх виникнення.
2. Подолання мовленнєвих порушень з урахуванням механізмів їх виникнення та з опорою на найбільш збережені компоненти мовленнєвої та пізнавальної діяльності.
3. Попередження появи вторинних порушень мовленнєвого (дисграфії, дизорфографії та дислексії) та пізнавального розвитку.
4. Формування здатності здійснювати комунікацію в різних сферах спілкування з урахуванням мотивації, мети та соціальних норм поведінки.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи:

- корекція мовлення;
- корекція розвитку;
- логоритміка;
- лікувальна фізкультура.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти:

- вчитель-дефектолог;
- вчитель-логопед,;
- вчитель лікувальної фізкультури;
- практичний психолог.

Відповідно до потреб психофізичного розвитку вихованців, з метою підвищення ефективності комплексної корекції, реабілітації та адаптації вихованців, формування у дітей життєвих компетентностей, необхідних для подальшої соціалізації в суспільство до варіативної складової навчальних планів введено також

-у 1 – 4 класах – по 1 годині основ християнської етики,

-у 3-4 класах – по 1,0 год. хореографії;

-у 5-6 класах – по 0,5 год. основ християнської етики (5 клас), 1 год. основ християнської етики (6 клас), 1 год. хореографії (5-6 класах); зроблено перерозподіл годин математики та іноземної мови: додали 0,5 год. на образотворче мистецтво та музичне мистецтво; 0,5 годину на технології:

-у 7 класах – по 1 год. основ християнської етики;

-у 8-А класі - по 0,5 год. основ християнської етики , 1 год. української мови (д.з), 0,5 год зарубіжної л-ри;

- у 8-Б класі – 1 од. основ хореографії, 1 год. християнської етики;

-у 9 класі – по 0,5 год. хореографії, 0,5 год. основ християнської етики;

-у 10 класах - по 0,5 год. зарубіжної л-ри, 0,5 год. основ християнської етики.

У. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей.
- комбінований урок, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття, які також виконують функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Очікувані результати навчання окреслені в межах кожного предмету, досяжні, якщо використовується діяльнісний підхід, проблемне навчання, ситуаційні вправи, інтерактивні форми роботи.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

УІ.ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного учня у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає

статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Оцінювання результатів учнів здійснюється на підставі стаття 17 Закону України «Про повну загальну середню освіти», Порядку переведення учнів (вихованців) ЗЗСО до наступного класу(наказ МОН від 14.07.2015 р.№762 зі змінами), Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12) класів ЗНЗ(наказ МОН від 03.06.2008 року №496), методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів учнів 1-4 класів (наказ МОН від 13.07.2021 р. №813), методичний рекомендацій щодо оцінювання навчальних результатів учнів 5-7 класів , які здобувають освіту відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН від 02.08.2024 р.№1093) (для 5-7 класів); Інструктивно-методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів/ інтегрованих курсів у ЗЗСО в 2024-2025 (лист МОН від 30.08.2024 №1.1/15776-24). , оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 8-10 класів здійснюється відповідно до орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін к системі ЗЗСО, затверджених наказом МОН від 21.08.2013 №1222, Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у систем загальної середньої освіти - наказ МОН від 13.04.2011 р. №329 .

Навчальні досягнення учнів у 1-3 класах, 4 класу (у I семестрі) підлягають вербальному, а 4 клас (II семестр) - формувальному оцінюванню.; у 5 класі – рівневе оцінювання I семестр, формувальне оцінювання – II семестр.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, переконання у власних можливостях і здібностях.

Основними видами оцінювання результатів навчання є формувальне, рівневі, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати оцінювання відображаються у свідоцтві досягнення 1-4 класів ,5-7 класів та табелі успішності учнів 8-10 класів, які видаються щорічно.

УІ. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Рівень досягнень учнів буде вивчатись: шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів; проведення контрольних випробувань учнів.

На рівні школи розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний «продукт» діяльності школи відповідає ідеальній «моделі» випускника.

При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є :

кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників за накопичувальною системою, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – упродовж року);

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін);

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, майстерні, класні кімнати, спортивна зала, медіатека, сучасна їдальня, наявність інтернету);

якість проведення уроків та виховних заходів (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета, різні види оцінювання, що відповідають «Критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти », тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, участь у спортивних змаганнях впродовж навчального року).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

УІІІ. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітніх програм школи на 2024/2025 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріатної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму.

Логічна послідовність вивчення навчальних предметів розкривається у відповідних програмах , затверджених МОН.

Перелік навчальних та корекційно-розвиткових програм подано у таблиці :

Найменування навчальних програм навчальних дисциплін	Ким затверджено	Рік затвердження
Типова освітня програма для закладів ЗСО «Нова українська школа» під керівництвом Савченко О.Я. (1-2 класи)	наказ МОН від 08.10. 2019 №1272 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 12.08.2022 №743-22	2019 2022
Типова освітня програма для закладів ЗСО «Нова українська школа» під керівництвом Савченко О.Я. (3-4 класи)	наказ МОН від 08.10. 2019 №1272 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 12.08.2022 №743-22	2019 2022
Типова освітня програма спеціальних закладів середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами	наказ МОН від 12.06.2018 №627	2018
Типова освітня програма для 5-10(11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами (зі змінами)	наказ МОН України від 07.12.2021 №1317, зі змінами ,наказ МОН України від 29.08.2022 №769	2021 2022
Модельна навчальна програма «Пізнаємо світ» 5-6 класи, Коршевнік Т.В.	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут 5-6 класи» (Шиян О.І., Дяків В.Г.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут 7-9 класи класи» (Воронцова Т., Пномаренко В.))	наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Інформатика 5-6 класи» (Морзе Н.В., Барна В.О.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Інформатика 7-9 класи» (Морзе Н.В., Барна В.О.)	наказ МОН України від 06.09.2023 №1090	2023
Модельна навчальна програма «Технології 5-6 класи»(Кільдеров Д.Е., Юрженко В.В., Луп'як Д.М.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Технології.7-9 класи» Ходзицька І.Ю., Горобець О.В.	наказ МОН України від 16.08.2023 №1001	2023
Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-6 класи»(Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотніков С.І. та ін.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» (Архипова В.П., Січкач С.І)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021

Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» (Яценко Т.О., Пахаренко В.І.)	наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Зарубіжна література 5-9 класи» (у редакції 2023 року) (Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П, та ін.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2023
Модельна навчальна програма «Українська мова 5-6 класи» Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Українська мова.7-9 класи» Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) Кондратова Л. Г .	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) Кондратова Л. Г .	наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Вступ до України та громадянської освіти. 5 клас» Щупак В.Я. Бурлака О.В.	наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія.6 клас» Піскарьова І.О., Бурлака О.В.	наказ МОН України від 10.08.2021 №898	2021
Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» Бурлака О.В., Павловики-Кравчук В.А.	наказ МОН України від 16.08.2023 №1001	2023
Модельна навчальна програма «Всесвітня історія.7-9 класи» Бурлака О.В., Щупак І.Я.	наказ МОН України від 16.08.2023 №1001	2023
Навчальна програма «Основи здоров'я» 8-10 класи (Пригода З.С.)	наказ ОН України від 29.05.2015 (зі змінами)	2015
Навчальна програма «Фізика» 8 -10 класи (Шестопалко С.А., Івашко О.А.)	наказ ОН України від 29.05.2015 (зі змінами)	2016
Модельна навчальна програма «Фізика 7-9 класи» (Максимович З.Ю., Білик М.М.)	наказ ОН України від 24.07.2023 №883	2023

Модельна навчальна програма «Фізична культура 5-7 класи» Педан О.С., Коломоєць Г.А.	Наказ МОН України від 17.08.2022 №752	2022
Модельна навчальна програма «Хімія – 7-9 класи» (Григорович О.В.)	Наказ МОН України від 27.12.2023 №1575	2023
Модельна навчальна програма «Математика 5-6 клас (НУШ)» (Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Алгебра 7-9 класи(НУШ)» (Бурда Н.І., Тарасенко Н.А.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Геометрія.7-9 класи (НУШ)» (Бурда М.І., Тарасенкова Н.А.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 №883	2023
Модельна навчальна програма «Географія.6-9 класи» (Запотоцький С.П.,Карпюк Г.І.)	Наказ МОН України від 012.07.2021 №795 у редакції наказу МОНУ від 11.04.2022№324	2022
Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» (Каверін С.Г., Коваленко Р.Р.)	наказ МОНУ від 12.07.2021 №795	2021
Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» Соболь В.І.	наказ МОНУ від 24.07.2023 №883	
Комплект навчальних програм для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення 8-10 класи (хімія, українська література, зарубіжна література, геометрія, алгебра, інформатика, всесвітня історія, іноземна (англійська) мова, біологія, правознавство, фізика, музика, мистецтво, фізична культура, українська мова, трудове навчання, географія, історія України, основи здоров'я)	наказ МОНУ від 29.05.2015 №585	2016
Трофименко Л. І., Данілавічюте Е. А., Рібцун Ю. В., Ільяна В. М., Пригода З. С.		
Навчальна програма за вибором «Основи християнської етики.1-11 класи»(Сохань Г.С. Гусаков І.М., Гусак М.Є. та ін.)	Протокол №б засідання експертної комісії з громадської комісії , правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022	2022

Перелік корекційно-розвиткових програм :

№з/п	Програми	Класи	Автор	Рік
1.	Програма корекційно-розвиткової роботи «Логоритміка»	1 - 4	Куравська Л.С.	2016
2.	Програма корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура»	1 - 4	Чепурний А.В.	2016
3.	Програма корекційно - розвиткової роботи «Корекція розвитку»	1 - 4	Рібцун Ю.В.	2018
4.	Програма корекційно - розвиткової роботи «Корекція мовлення»	1 - 4	Трофіменко Л.І. Ільян В.М.	2016
5.	Курси за вибором «Хореографія»	2 - 4	Лист МОН №1/11-12709	2015
6.	Програма корекційно -розвиткової роботи «Корекція мовлення»	5 - 1 0	Ільян В.М.	2022
7.	Програма з корекційно -розвиткової роботи «Логоритміка»	5 - 1 0	Трофименко Л.І. Івашко О.А.	2016
8.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура»	7 - 1 0	Чепурний А.В.	2016
9.	Варіативний модуль ХОРЕОГРАФІЯ . (Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти від 18.11.2022 №221/12-Г-929)	5 - 9	Толвай О.О.	2020
10	Варіативний модуль ХОРЕОГРАФІЯ	1 0 - 1 1	Толвай О.О.	2020

ІХ. ОПИС ФОРМ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Здійснення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного та змішаного навчання у Івано-Франківській спеціальній школі здійснюється відповідно до наказу директора та відповідно до рішення педагогічної ради з дотриманням вимог законодавства про освіту, захисту персональних даних, з урахуванням норм, визначених Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2022 № 1371 щодо безперервної роботи з технічними засобами навчання.

Безперервну тривалість навчальних онлайн-занять протягом дня у синхронному форматі:

Кількість навчальних занять на день	Тривалість навчальних онлайн-занять				
	1-2 класи	3-4 класи	5-6 класи	7-9 класи	10- класи
2	30 хв.	45 хв.	45 хв.	45 хв.	–

3	20 хв.	30 хв.	35 хв.	40 хв.	45 хв.
4	-	20 хв.	25 хв.	30 хв.	35 хв.
5	-	-	-	25 хв.	30 хв.
6	-	-	-	-	25 хв.

При цьому враховуються вимоги до організації роботи з технічними засобами навчання (ТЗН). Безперервна тривалість навчальної діяльності з ТЗН протягом навчального заняття для учнів:

- 1-х класів становить не більше 10 хв.;
- 2-4-х класів — не більше 15 хв.;
- 5-7 класів — не більше 20 хв.;
- 8-9 класів — 20-25 хв.;
- 10- класів — на 1-й годині занять до 30 хв., на 2-й годині занять — 20 хв.

Освітній процес з використання технологій дистанційного навчання здійснює за допомогою платформ Google Meet, Classroom, Zoom.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання передбачає навчальні заняття, корекційно-розвиткові заняття, віртуальні екскурсії тощо.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється у межах робочого часу педагогічних працівників, який визначається відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Режим дистанційного навчання (синхронний або асинхронний) чергується під час кожного навчального заняття. При цьому 50% навчального часу, передбаченого освітньою програмою, організовується в синхронному режимі, решта 50% навчального часу організовується в асинхронному режимі.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених тощо), Івано-Франківська спеціальна школа забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний зв'язок тощо).

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється дистанційно та фіксується в класному журналі.

Батьки сприяють виконанню дитиною освітньої програми, навчальних програм з окремих предметів (інтегрованих курсів) і досягненню передбачених результатів навчання, дбають про фізичне і психічне здоров'я дітей.

Х.ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ (ПУНКТ 42 ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПЕЦІАЛЬНУ ШКОЛУ)

Виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у Івано-Франківській спеціальній школі і ґрунтується на принципах, визначених Законами

України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”.

У Івано-Франківській спеціальній школі спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу створюється безпечне освітнє середовище відповідно до Законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, єдність навчання, виховання і розвитку учнів.

Для всебічного розвитку учнів, з урахуванням їх індивідуальних особливостей, у Івано-Франківській спеціальній школі створені, відповідно до законодавства, гуртки за інтересами, спортивні секції. Виховання здійснюється педагогічними працівниками, у тому числі вихователями, відповідно до освітньої програми, режиму роботи Івано-Франківської спеціальної школи та спрямовується на формування компетентностей, необхідних для успішної соціалізації учня.

У Івано-Франківській спеціальній школі здійснюється психолого-педагогічний супровід кожного учня. З цією метою педагогічні працівники здійснюють спостереження за учнями. Результати таких спостережень обговорюються на засіданнях психолого-педагогічного консилиуму з метою уточнення змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до учня.

Здобуття повної загальної середньої освіти, отримання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, харчування у закладі здобувачами освіти здійснюється безоплатно за рахунок державного та місцевих бюджетів, коштів засновника, інших джерел, не заборонених законодавством.